خراسان جنوبی، رتبه دوم فرزندآوری در کشور

خبر روز

مدیرکل ثبت احوال خراسان جنوبی گفت: اگرچه روند نزولی ولادت از سال ۹۵ تاکنون در استان به صورت مشهود به چشم می‌آید اما باز هم رتبه دوم نرخ ولادت در کشور را دارد.

علیرضا مهرآور در گفت‌وگو با مهر با اشاره به نرخ تولد در خراسان جنوبی بیان کرد: نرخ ولادت در سال ۹۵ نزدیک به ۲۴ در هزار بوده که در سال ۱۴۰۰ به عدد ۱۸/۲در هزار کاهش یافته است. همچنین نرخ رشد طبیعی جمعیت از ۱/۹درصد در سال ۱۳۹۵ با طی روند نزولی به ۱/۲درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده است.

مهرآور بیان کرد: بیشترین سهم ولادت‌ها در سال ۱۴۰۰، با بیش از ۴۰درصد ولادت‌ها مربوط به مادران ۲۰ تا ۲۴ ساله بوده است.

مدیرکل ثبت احوال خراسان جنوبی با بیان اینکه ولادت در سال ۱۴۰۰ در شهرستان بیرجند با افزایش حدود ۴درصدی همراه بوده است، افزود: همچنین در این مدت دو مورد سه‌قلوزایی و ۸۰ مورد دوقلوزایی در بیرجند به ثبت رسیده است.

وی با بیان اینکه بیشترین ولادت‌ها در سال ۱۴۰۰ در بیرجند مربوط به تولد فرزندان دوم خانواده‌ها بوده است، اظهار کرد: نام‌های امیرعلی، امیرحسین، ابوالفضل، علی و حسین در گروه پسران و نام‌های فاطمه، فاطمه زهرا، زینب، ریحانه و حلما در گروه دختران بیشترین فراوانی نام در سال گذشته را داشته‌اند.

خراسان شمالی

جولان بیماری «هزارچهره»

کارشناس بیماری‌های واگیر دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی گفت: خراسان شمالی جزو استان‌های شیوع بالا در بروز بیماری هزارچهره در کشور است.

هادی نیستانی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به اینکه از بیماری «تب مالت» به عنوان بیماری هزارچهره یاد می‌شود، اظهار کرد: میزان بروز این بیماری در این استان از میانگین کشوری بالاتر است. این بیماری بیشتر در شهرستان‌های شیروان و فاروج مشاهده می‌شود چراکه جمعیت روستایی و عشایری بیشتری دارد.

این مسئول گفت: تماس انسان با دام بیمار، مصرف شیر فله‌ای و مصرف پنیر محلی از علل ابتلای انسان به این بیماری است.

وی بر مصرف شیر پاستوریزه به علت اینکه عوامل بیماری‌زا در این محصول از بین رفته است، تأکید کرد و افزود: بار میکروبی شیری که با دست دوشیده می‌شود یک میلیون برابر شیری است که با شیردوش، دوشیده شده است.

۳۵ روستای پرجمعیت بدون کتابخانه

مهدی آریان مدیرکل کتابخانه‌های عمومی خراسان شمالی گفت: ۳۲روستای پرجمعیت خراسان‌شمالی از کتابخانه عمومی برخوردار شده‌اند اما همچنان ۳۵ روستای پرجمعیت(هر روستا بیش از هزارو ۵۰۰نفر جمعیت) از این امکان فرهنگی بی‌بهره‌اند.

خراسان در استان

پنبه کاری صالح آباد در سراشیبی فراموشی

کاهش سطح زیرکشت «طلای سفید»

ابوالحسن صاحبی

سال‌هاست حال و روز کشت پنبه این محصول راهبردی یا به عبارتی «طلای سفید» در صالح‌آباد چندان خوش نیست و نفس‌های آخر را می‌کشد که انتظار می‌رود مسئولان بخش کشاورزی برای پنبه‌کاران چاره‌اندیشی کنند تا با انتخاب شغل‌های کاذب به شهرهای بزرگ مهاجرت نکنند.

یک کشاورز صالح‌آبادی می‌گوید: برای کاهش کشت پنبه در این منطقه دلایل مختلفی را می‌توان ذکر کرد که ازجمله خشکسالی‌های پی‌درپی، خشک شدن قنات‌ها و در نهایت کمبود آب است به طوری که چهار ساعت مدار گردش آب حتی نیم هکتار را هم پاسخگو نیست به‌خصوص اگر زمین زراعی پنبه از مظهر و دهانه قنات دور باشد.

صادقی می‌افزاید: دو سه دهه پیش همین سهمیه آب (به ساعت) نه تنها بیش از یک هکتار را آبیاری می‌کرد بلکه مقدار زیادی از آن را نمی‌توانستیم اداره کنیم و مجبور بودیم دو سه آبیار (کارگر) بگیریم در غیر این صورت بخش عظیمی از آب هدر می‌رفت.

کشاورز دیگری خاطرنشان می‌کند: شغل و حرفه پنبه‌کاری زحمت زیادی دارد و از سویی بیشتر جوانان و مردم امروزی راحت‌طلب‌اند و مانند نسل‌های گذشته پرتلاش و سختکوش نیستند به همین خاطر ترجیح می‌دهند کارهای راحت، ساده و زودبازده انجام دهند. به‌عنوان مثال بیشتر به مشاغلی چون کشت گلخانه‌ای، مرغداری صنعتی، سبزی‌کاری و مسافرکشی روی می‌آورند.

محسنی تصریح می‌کند: کشت پنبه علاوه بر رنج و زحمت، هزینه‌های زیادی هم دربر دارد به طوری که هفت تا هشت ماه باید از مرحله کاشت، داشت و برداشت برای کارهایی چون شخم‌زدن، پل‌کشی (تل کشی)، آبیاری، وجین کردن، کندن علف‌های هرز، نگهداری و مراقبت، خرید کود شیمیایی و بالاخره چیدن پنبه‌ها هزینه‌های هنگفتی را صرف کنیم.

شهروند دیگری هم یادآور می‌شود: حدود ۲۵ سال پیش در کتاب جغرافیای اقتصادی دبیرستان می‌خواندیم که از پنبه بیش از ۲۰۰نوع محصول فراوری می‌شود که بی‌شک این فراوری محصولات جدید و متنوع با توجه به فناوری‌های جدید صنعتی به چند برابر افزایش یافته است.

احمدی تأکید می‌کند: پنبه یک محصول بسیار راهبردی است چرا مسئولان کشاورزان را به کشت این محصول مادر و غنی با حمایت‌های مادی و معنوی تشویق و ترغیب نمی‌کنند تا به کشورهای بیگانه وابسته نشویم.

■ **کاهش ۷۵درصدی سطح زیر کشت**

رئیس جهاد کشاورزی شهرستان صالح‌آباد هم با تأیید اظهارات کشاورزان می‌گوید: در سال‌های گذشته بیش از ۲۰۰هکتار از اراضی کشاورزی منطقه صالح‌آباد زیر کشت محصول پنبه بود اما اکنون این مقدار به ۵۰هکتار رسیده و حتی سال به سال این میزان کاهش می‌یابد.

علیرضا آرمین می‌افزاید: بالا بودن هزینه‌های تولید پنبه مانند افزایش قیمت بذر، کود و سموم شیمیایی، نیروی کار و از سویی پایین بودن قیمت این محصول در سال‌های گذشته، عدم امکان خرید تضمینی به علت پایین بودن قیمت خرید(کیلو۲۵هزارتومان) و نوسان نرخ آن در بازار و وجود واسطه‌ها و دلالان، خرید این محصول را نسبت به سایر محصولات با مشکل و رکود مواجه کرده است.

به گفته وی نیاز آبی بیشتر پنبه نسبت به سایر محصولات ازجمله خربزه و هندوانه و... و از سویی افزایش قیمت محصولات جالیزی نسبت به پنبه و همچنین کم بودن هزینه‌های تولید سایر محصولات کشاورزی نسبت به پنبه از عواملی است که به‌شدت حال و روز طلای سفید را به تباهی کشانده است.

وی خاطرنشان می‌کند: کاهش دبی منابع آبی نظیر قنات‌ها، خرده مالکی و هزینه‌های سنگین تولید در بخش ادوات و ماشین‌آلات کشاورزی از دلایل اصلی کاهش سطح زیرکشت محصول پنبه محسوب می‌شود.

رئیس جهادکشاورزی صالح‌آباد ادامه می‌دهد: انجام سنتی مراحل کاشت، داشت و برداشت محصول پنبه، غیرقابل صرفه و وقتگیر است و باید کشاورزان با کمک و همکاری کارشناسان و مروجان جهادکشاورزی با بهره‌گیری از روش‌های مدرن این محصول زراعی را ارتقا دهند.

آرمین یادآور می‌شود: محاسبه سنتی افت رطوبت پنبه (بیش از حد مجاز) توسط برخی کارخانه‌های پنبه پاک‌کنی و بالا بودن حساسیت پنبه نسبت به بعضی از آفات نظیر حشره سنگ پنبه یا کرم غوزه که هزینه زیادی برای مبارزه با این آفت به کشاورزان تحمیل می‌شود را نمی‌توان نادیده گرفت.

وی اذعان می‌کند: توسعه و رونق کشت باغ‌های پسته و مزارع زعفران به دلیل سودآوری مناسب در سال‌های اخیر در مقایسه با درآمدها و هزینه‌های محصول پنبه و همچنین جایگزینی و بازار داغ نخ و الیاف و پارچه‌های نفتی و پلاستیکی به جای پارچه‌های پنبه‌ای، از دیگر دلایل کاهش سطح زیر کشت پنبه است.

وی در پایان با اشاره به فقر مالی کشاورزان می‌گوید: پنبه‌کاران هم برای خرید بذور اصلاح شده و هم برای پرداخت هزینه‌های مبارزه با آفات و امراض بذرهای اصلاح‌نشده ناتوانند و برای جمع‌آوری بقایای گیاهی پنبه پیش از فصل سرما نیز مشکل دارند.

■ **یک نکته**

با تمام این اوصاف و با توجه به مشکل بزرگ کاهش منابع آبی شاید کشت پنبه هم چندان مورد تأکید کارشناسان نباشد اما در قیاس با محصولات جالیزی مانند خربزه بی‌تردید پنبه بسیار کم آب‌برتر است و اگر مدیریت درستی بر منابع موجود آبی صورت بگیرد و کشت محصول مهم‌تر در اولویت باشد نتایج بهتری به دنبال خواهد داشت.